

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

dysleksja

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO**

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ 2013

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 10 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 45**

MOU-R1_1P-132

Писание własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu. Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Тема 1: Я – чекіст, але я і людина. Проаналізуй спосіб зображення головного героя на основі фрагменту та цілого твору Я (Романтика) Миколи Хвильового. Зверни особливу увагу на заголовок твору.

Микола Хвильовий

Я (Романтика)

Цвітові яблуні

День і ніч я пропадаю в «чека».

Помешкання наше – фантастичний палац: це будинок розстріляного шляхтича. Химерні портьєри, древні візерунки, портрети княжої фамілії. Все це дивиться на мене з усіх кінців мого випадкового кабінету. [...]

На розкішній канапі сидить, підклавши під себе ноги, озброєний татарин і монотонно наспівує азіатське : «ала – ла –ла».

Я дивлюсь на портрети: князь хмурить брови, княгиня – надменна зневага, княжата – в темряві столітніх дубів.

І в цій надзвичайній суворості я відчуваю весь древній світ, усю безсилу грандіозність і красу третьої молодості минулих шляхетних літ.

Це чіткий перламутр на бенкеті дикої голодної країни. І я, зовсім чужа людина, бандит – за одною термінологією, інсургент – за другою, я просто і ясно дивлюсь на ці портрети і в моїй душі нема й не буде гніву. І це зрозуміло:

– я – чекіст, але я і людина.

Темної ночі, коли за вікном проходять міські вечори (маєток злетів на гору й царить над містом), коли сині думки здіймаються над цегельнею й обивателі, як миші, – за підворіття, у канарєсний замок, темної ночі в моєму надзвичайному кабінеті збираються мої товариші. Це новий синедріон, це чорний трибунал комуни. [...]

Мої товариші сидять за широким столом, що з чорного дерева. [...]

Моїх товаришів легко пізнати:

доктор Тагабат,

Андрюша,

третій – дегенерат (вірний вартовий на чатах).

Чорний трибунал у повному складі.

Я:

– Увага! На порядку денному діло крамаря ікс!

З дальших покоїв виходять льокаї і також, як і перед князями, схиляються, чітко дивляться на новий синедріон і ставлять на стіл чай. [...]

Доктор Тагабат розвалився на широкій канапі вдалі від канделябра і я бачу тільки білу лисину й надто високий лоб. За ним іще далі в тьму – вірний вартовий із дегенеративною будівлею черепа. Мені видно лише його трохи безумні очі, але я знаю:

– у дегенерата – низенький лоб, чорна копа розкуйовдженого волосся й приплюснутий ніс. Мені він завше нагадує каторжника, і я думаю, що він не раз мусив стояти у відділі кримінальної хроніки.

Андрюша сидить праворуч мене з розгубленим обличчям і зрідка тривожно поглядає на доктора. Я знаю, у чому справа.

Андрюшу, мого бідного Андрюшу, призначив цей неможливий ревком сюди, в чека, проти його кволої волі. І Андрюша, цей невеселий комунар, коли треба енергійно розписатись під темною постановою –

– «розстрілять»,

завше мнеться, завше розписується так:

не ім'я і прізвище на суворому життєвому документі ставить, а зовсім незрозумілий, зовсім химерний, як хетейський ієрогліф, хвостик.

Я:

– Діло все. Докторе Тагабате, як ви гадаєте?

Доктор (динамічно):

– Розстрілять!

Андрюша трохи перелякано дивиться на Тагабата й мнеться. Нарешті, тремтячим і непевним голосом, каже:

– Я з вами, докторе, не згодний.

Ви зі мною не згодні? – і грохит хриплого реготу покотився в темні княжі покої.

Я цього реготу чекав. Так завше було.[...]

Я дивлюсь на канделябр, але мій погляд мимоволі скрадається туди, де сидить доктор Тагабат і вартовий. В їхніх руках пляшки з вином, і вони його п'ють пожадливо, хижо.

Я думаю «так треба».

Але Андрюша нервово переходить із місця на місце і все поривається щось сказати. Я знаю, що він думає : він хоче сказати, що так комунари не роблять, що це – вакханалія і т.д., і т.п.

Ах, який він чудний, цей комунар Андрюша!

Але, коли доктор Тагабат кинув на оксамитовий килим порожню пляшку й чітко написав своє прізвище під постановою –

– «розстрілять»,–

мене раптово взяла розпука. Цей доктор із широким лобом і білою лисиною, з холодним роздумом і з каменем замість серця – це ж він і мій безвихідний хазяїн, мій звірячий інстинкт. І я гнавкерх чорного трибуналу комуні, - нікчема в його руках, яка віддалася на волю хижої стихії.

«Але, який вихід?»

– Який вихід ? – я не бачив виходу. [...]

Андрюша поспішно робив свій хвостик під постановою, а дегенерат, смакуючи, вдивлявся в літери.

Я подумав: «коли доктор – злий геній, зла моя воля, тоді дегенерат є палач із гільотини».

– Ах яка нісенітниця! Хіба він палач? Це ж йому, цьому вартовому чорного трибуналу комуні, в моменти великого напруження я складав гімни.

І тоді відходила, удалялась од мене моя мати – прообраз загірної Марії, і застигала у тьмі, чекаючи.

... Свічі танули.

Суворі постаті князя й княгині пропадали в синім тумані цигаркового диму.

... До розстрілу присуджено,

– шість!

Досить! На цю ніч досить! [...]

Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття в 4 кн., кн. перша, Київ 1994, с.672 – 687.

Тема 2: На основі твору Лесі Українки *І ти колись боролась, мов Ізраїль* охарактеризуй образ України. Зверни особливу увагу на функцію біблійних символів.

Леся Українка

* * *

І ти колись боролась, мов Ізраїль,
Україно моя! Сам бог поставив
супроти тебе силу невблаганну
сліпої долі. Оточив тебе
народами, що, мов леви в пустині,
рикали, прагнучи твоєї крові,
послав на тебе тьму таку, що в ній
брати братів не пізнавали рідних,
і в тьмі з'явився хтось непоборимий,
якийсь дух часу, що волав ворожо:
«Смерть Україні!» – Та знялась високо
Богданова правиця, і народи
розбіглися, немов шакали ниці,
брати братів пізнали і з'єднались.
І дух сказав: «Ти перемиг, Богдане!
Тепер твоя земля обітована».
І вже Богдан пройшов по тій землі
від краю і до краю. Свято згоди
між ним і духом гучно відбулося
в золотоверхім місті. Але раптом
дух зрадив. Знову тьма, і жах, і розбрат.
І знов настав єгипетський полон,
та не в чужій землі, а в нашій власній.
А далі розлилось червоне море,
і розділилося по половині,
і знов злилось до купи й затопило –
кого? Ой леле! Новий фараон
пройшов живий через червоне море,
але їздець і кінь пропав навіки.
Співай, радій, ненависна чужинко,
бий в бубни і лети в танок з нестяму,
кінь і їздець в червонім морі згинув,
тобі зостався спадок на покраси,
бо зносиш ти України клейноди,
святкуючи над нею перемогу.
Такий для нас був вихід із Єгипту,
немов потоп. Заграло та й ущухло
червоне море, висохло, й осталась
безрадісна пустиня після нього,

і став по ній блукать новий Ізраїль,
по тій своїй землі обітованій,
немов якась отара безпричальна.
З отарою блукали й пастухи,
вночі за тінню йшли, а вдень з вогнем.
Коли ж у їх з'являвся дух величний,
що вогняним стовпом палав у тьмі,
а вдень ішов, мов туча грізно-біла,
вони не вірили своїм очам,
і врозтіч розбігались манівцями,
і попадали ворогам в полон.

Чи довго ще, о господи, чи довго
ми будемо блукати і шукати
рідного краю на своїй землі?
Який ми гріх вчинили проти духа,
що він зламав свій заповіт великий,
той, взятий з бою волі заповіт?
Так доверши ж до краю тую зраду,
розбий, розсій нас геть по цілім світі,
тоді, либонь, журба по ріднім краю
навчить нас, де і як його шукать.
Тоді покаже батько своєму сину
на срібне марево удалині
і скаже: «Он земля твого народу!
Борись і добувайся батьківщини,
бо прийдеться загинуть у вигнанні
чужою-чуженицею, в неславі».

І, може, дасться заповіт новий,
і дух нові напише нам скрижалі.

Але тепер? як маємо шукати
своєму народові землю? хто розбив нам
скрижалі серця, духу заповіт?
Коли скінчиться той полон великий,
що нас зайняв в землі обітованій?
І доки рідний край Єгиптом буде?

Коли загине н о в и й Вавілон?

10-IX-1904. Зелений Гай

Леся Українка, *Твори в десяти томах*.
Державне видавництво художньої літератури,
Київ – 1963 р., т.1, с. 334-336.

A series of horizontal dotted lines for writing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)